

Görög hatás a latin extraszillabikus [s] átszótagolásában

Cser András

Előadásvázlat a Nyelvelmélet és Kontaktológia c. konferenciára, 2009

A szókezdő [s]+zárhang csoportok számos nyelv fonológiájában – és a fonológiaelméletben is – különleges problémát jelentenek, és elemzésükre számos megoldás született. A latin esetében nyomós érvek szólnak az ilyen helyzetű [s] szótagon kívülisége mellett, amint arra korábbi publikációk már rámutattak. A fonológiailag „konfliktusos” helyzetbe kerülő, szóvégi rövid magánhangzó után álló szókezdő extraszillabikus [s] kezelése érdekes gyakorlatot mutat a költői nyelvben (az egyetlen regiszterben, ahol egyáltalán vizsgálható). A költők nagy része kifejezetten kerüli ezt a konfigurációt; azoknak pedig, akik nem kerülik, egy része átszótagolja ezt az [s]-t bal felé, egy része nem. Az előadásban részletesen bemutatjuk az erre vonatkozó adatokat, modellezzük a tetten érhető fonológiai folyamatokat, értékeljük azt az elméletet, amely szerint a latin adatokban a görög hatás és a latin fonológiai–metrikai törvényszerűségek ütközése érhető tetten, és kimutatjuk, hogy melyek azok a (latinban és a görögben eltérő) fonológiai megszorítások, amelyek érvelésünk szerint konfliktust idéznek elő az említett fonológiai konfigurációban.

Bibliográfia

- Cser, András (1999) Diphthongs in the syllable structure of Latin. *Glotta* 75.172–193.
- Devine, A. M., Lawrence D. Stephens (1977) *Two Studies in Latin Phonology*. Saratoga, Calif.: Anna Libri.
- Hoenigswald, Henry M. (1949b) A Note on Latin Prosody: Initial s impure after short vowel. *Transactions and Proceedings of the American Philological Association* 80.271–280.
- Lehmann, Christian (2005) La structure de la syllabe latine. In: Touratier (ed.) 157–206.
- Pulgram, Ernst (1975) *Latin-Romance Phonology: Prosodics and Metrics*. München: Wilhelm Fink.
- Touratier, Christian (szerk. 2005) *Essais de phonologie latine*. Aix-en-Provence: Université de Provence.
- Zirin, Andrew R. (1970) *The Phonological Basis of Latin Prosody*. The Hague: Mouton.